

Zondag 13 juli 2014 – gelijkenis van de zaaier bij
Mattheüs 13 : 1- 9, 18 -23

Hoofdstuk 13 van het Mattheüs-evangelie wordt wel de gelijkenisrede genoemd. Er staan maar liefst zeven gelijkenissen in. Een gelijkenis is een kort verhaal met herkenbare beelden uit het dagelijks leven.

Een gelijkenis wil echter ook een diepere laag laten zien. Er wordt, voor de goede verstaander, een boodschap of een geheim in onthuld.

Het is een oude, rabbijnse vertelvorm, waar Jezus veel gebruik van maakt.

De eerste gelijkenis van dit hoofdstuk is die van de zaaier. Je zou ook kunnen zeggen: de gelijkenis van de vier bodemtypes.

Want daarover gaat het vooral in deze gelijkenis.

De Farizeeën en schriftgeleerden worden steeds kritischer en ze proberen Jezus steeds meer vliegen af te vangen.

Ook de grote massa ziet Jezus niet zoals Hij werkelijk is. Hoofdstuk 13 vormt een keerpunt.

Want dit ontmoedigende feit, dat de mensen niet zien wie Jezus werkelijk voor hen wil zijn, dat wordt realistisch in beeld gebracht in de gelijkenis van de zaaier.

Het wordt niet verdoezeld of minder erg gemaakt dan het is. Maar er is ook hoop!

De zaaier zaait.

Zaaien heeft iets onzeker. Zaaien is afwachten. De zaaier is afhankelijk van het weer en van de kwaliteit van de grond. Een deel van het zaad zal zeker verloren gaan.

Een deel van het zaad zal door de wind of door de zwaai van de hand, op de weg belanden.

En de vogels weten er dan prima raad mee.

Omdat de grond in Israël voor een groot deel uit dikke lagen kalksteen bestaat, waar een laagje zand bovenop ligt, zal een deel van het zaad daar terecht komen.

Dat zaad komt heel snel op, want de grond is daar warmer. Maar het zaad kan er ook minder wortel schieten en zo'n uitgelopen zaadje verdroogt zomaar weer.

In de grond zit ook altijd onkruid, althans: wat wij onkruid noemen: planten die groeien op plaatsen waar wij het liever niet willen hebben. En onkruid groeit meestal heel snel.

En als doornstruiken opkomen overwoekeren ze het goede gewas. Het wordt verstikt door de distels.

Alleen in goede grond kan het zaad tot koren uitgroeien. In schone grond die diep genoeg is om wortel te schieten. Maar zelfs dan is het afwachten wat de opbrengt wordt. Een gemiddelde opbrengst was tienvoudig, maar Jezus heeft het over honderdvoudige en zestigvoudige en dertigvoudige opbrengst.

Hoewel slechts een vierde deel van het zaad in goede grond terechtkomt, geeft het een meer dan overvloedige oogst!

Je zou kunnen zeggen: Jezus noemt de teleurstellingen en de ontmoediging gewoon bij de naam. Driekwart van alle inspanningen lijkt nutteloos. Het is realistisch - en dat kan wellicht ook ons ruimte en lucht geven.

Het is de ervaring van zovelen dat de dingen bij de handen kunnen afbreken. Het is ook de ervaring van Jezus zelf.

En mensen kunnen genoeg van zulke ervaringen uit hun leven noemen. Bij deze gelijkenis hoor je dan ook vooral verhalen van mensen die vertellen dat het hen verdriet doet, dat ze bijvoorbeeld de kracht van het geloof niet hebben kunnen overdragen aan hun kinderen.

Teleurstelling.

Misschien kunnen we deze gelijkenis ook anders lezen: dat er niet in de eerste plaats geloof uitgezaaid wordt maar liefde.

Want daar gaat het toch om in het geloof?

Liefde: de vrucht van het geloof?

Want we zeggen toch: God liefhebben boven alles, dat is de naaste liefhebben als jezelf.

En Jezus noemt dat: het grote gebod. En dan kun je zeggen: Nee, ze doen er niks meer aan, aan het geloof.

Maar over liefde, over naastenliefde, kunnen ze meepraten. Over zaaien gesproken en in goede aarde vallen...

En triest kun je er toch van worden dat een flink deel van het zaad eigenlijk niet terechtkomt. Maar zo gaat het toch?

Het verhaal van de zaaier vertelt ook van perioden in ons eigen leven. Soms is het leven voor een mens een tijdlang moeilijk, niets lijkt te kunnen groeien en bloeien. Mensen verstikken door het onkruid. Hoe moet je verder als alles vastloopt...

Maar: de zaaier staat niet stil bij wat er mis gaat. Hij zaait maar door: de woorden van het koninkrijk van God.. En een deel ervan komt goed, ja heel goed terecht.

Want: woorden zijn zeker niet krachteloos. Woorden werken. Als ze worden gehoord. Woorden die in de lucht blijven hangen zijn vruchteloos. Woorden die echt gehoord worden, gaan naar het hoofd, naar ons hart, onze handen. Woorden willen gehoord en gedaan worden. Maar dat gebeurt niet altijd. Sommige mensen zijn zo verstikt en verdord, dat niets bij hen binnen kan komen. Woorden noch emoties van anderen dringen tot hen door. Andere mensen reageren heel sterk op wat ze horen. Ze worden door alle woorden geraakt, ze worden om alles enthousiast. Maar omdat ze op alles zo reageren is er niets dat echt wortel kan schieten. Er is zo weinig vruchtbare grond dat

het zaad snel opschiet, maar de vruchten verwaaien en vervluchtigen ook weer snel. Alles blijft aan de oppervlakte, alles blijft oppervlakkig. En weer andere mensen worden geraakt door de woorden die ze horen, maar dat wordt verstikt door hun eigen zorgen. Ze zijn zo zeer bezig met hun eigen taak, hun eigen angst, hun eigen leven, dat er voor iets anders weinig plaats is. De distels verstikken het opkomend groen.

En er zijn, God zij dank, ook mensen bij wie de woorden echt binnenkomen, wortel schieten, en vrucht dragen. Mensen die vanuit hun hart op anderen reageren, en die zo voor anderen tot steun en troost kunnen zijn.

En zoals het gaat met de woorden van de mensen. Zó is het ook met het Woord van God. Het is een Woord dat gehóórd wil worden. En net als in de omgang met mensen zijn er soms in onze omgang met God ook beperkingen of hindernissen. Als ons hart zo verhard is dat we voor anderen niet openstaan, zijn we ook niet open voor wat er leeft in onszelf, wat God ons kan geven.

En het kan ook gebeuren dat we te sterk reageren op elke opkomende gedachte of impuls. Als we de stem van ons hart niet horen en niet geworteld zijn, is ons leven vol opschietende impulsen, maar eigenlijk ook heel vluchtig.

Soms is het moeilijk onze diepste stem goed te verstaan.
Dan zijn het vooral verwachtingen, die we vermoeden bij
anderen, die ons sturen.
De distels van verwachtingen verstikken de stem van ons
hart. Ze verstikken het diepste verlangen naar vrede.
En al die vormen bestaan ook door elkaar heen.
Soms zijn we als verharde grond, soms vol distels, soms
is ons leven vluchtig en oppervlakkig.
Zo is ons leven. Dat te erkennen is vaak al de eerste stap
om de grond echt vruchtbaar te maken:
door distels te verwijderen en zoeken naar het goede
gewas tussen het onkruid; de verharde grond openbreken.
Dan kan uitgroeien wat in ons leeft en wat als Woord van
God diep in ons is gezaaid.

En deze gelijkenis van de zaaier heeft uiteindelijk een
belofte in zich, een toekomstdroom..
Want, ondanks alles wat er verkeerd terechtgekomen is:
uiteindelijk zal er oogst zijn,
liefde in ons leven
en in onze omgang met elkaar.

Daarom zijn we: gezaaid op hoop van zegen.....

Gereformeerde Kerk Loosdrecht'
Hillegonda Ploeger
13 juli 2014